UNIVERSITEIT GENT

Studiefiche

Vanaf academiejaar 2026-2027

Taal en cognitie (A006748)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 5.0 **Studietijd 150 u**

Aanbodsessies in academiejaar 2026-2027

A (semester 2) Nederlands Gent

Lesgevers in academiejaar 2026-2027

Willems, Klaas	LW06	Verantwoordelijk lesgever
Verroens, Filip	LW06	Medewerker

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2026-2027	**stptn**	**aanbodsessie**
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Duits)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Duits - Grieks)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Duits - Italiaans)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Duits - Scandinavistiek)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Duits - Spaans)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Engels)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Engels - Duits)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Engels - Grieks)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Engels - Italiaans)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Engels - Latijn)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Engels - Scandinavistiek)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Engels - Spaans)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Frans)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Frans - Duits)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Frans - Engels)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Frans - Grieks)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Frans - Italiaans)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Frans - Latijn)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Frans - Scandinavistiek)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Frans - Spaans)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Grieks)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Iberoromaanse talen)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Latijn)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Latijn - Grieks)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Latijn - Italiaans)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Latijn - Scandinavistiek)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Latijn - Spaans)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Duits)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Engels)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Frans)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Grieks)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Italiaans)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Latijn)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Scandinavistiek)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde(afstudeerrichting Nederlands - Spaans)	5	A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Algemene taalwetenschap, close reading van teksten, presentaties en discussies, taal als vorm van cognitie en taalkunde als cognitieve wetenschap.

Situering

De studenten ontwikkelen de doorgedreven vaardigheid om belangrijke taalwetenschappelijke teksten over een bepaald onderwerp in het domein van de moderne taalkunde (persoonlijk en onder begeleiding) te lezen en zich een kritisch oordeel te vormen over de inhoud en de waarde ervan.

De studenten diepen een linguïstische vraagstelling in het domein van "taal en cognitie" (in de brede zin) uit op basis van ruime documentatie in de linguïstische literatuur.

De studenten oefenen de vaardigheid om op basis van een close reading een taalwetenschappelijk referaat te geven (met behulp van een PowerPoint en een handout) en aan de daarop volgende discussies in de klas deel te nemen.

Inhoud

De studie van taalkundige theorieën en methoden is de laatste decennia uitgegroeid tot een belangrijk aandachtspunt van de algemene taalwetenschap, o. a. door de vele interdisciplinaire verbanden in modern taalkundig onderzoek (psychologie en cognitiewetenchappen, biologische evolutieleer, sociologie, statistiek en kwantitatief onderzoek, enz.). In de algemeen-taalwetenschappelijke bestudering van taalkundig onderzoek ligt de focus op de relatie tussen theorievorming, methodologie, de beschrijving en verklaring van taalmateriaal en fenomenen van het taalgebruik. In dit opleidingsonderdeel staat de persoonlijke, kritische en creatieve inbreng van de student centraal en wordt veel aandacht gehecht aan de gezamenlijke lectuur van taalwetenschappelijke teksten en bijbehorende discussies. Speciale aandacht gaat uit naar teksten waarin taal wordt bestudeerd en geanalyseerd als een venster op cognitie in de ruime zin van het woord (cf. G. A. Miller 2003, 'The Cognitive Revolution'). De term cognitie betrekt sich daarbij uitdrukkelijk zowel op taal als taalwetenschap: niet alleen de taal is nauw verbonden met verschillende aspecten van cognitie, ook de taalwetenschap is een vorm van cognitie en vormt daarom zelf ook een voorwerp van onderzoek binnen het ruime domein "taal en cognitie".
De studenten bereiden, in overleg met de docent(en), een referaat in de klas voor op basis van een literatuurstudie en/of een case study over een specifiek onderwerp van de taalkunde (theoretisch en/of empirisch, of een combinatie van invalshoeken). De lectuurlijst volgt de wensen van de studenten en kan de hele periode van taalkundig onderzoek en taaltheorie vanaf de 19de eeuw bestrijken. Referaten die verband houden met taalkundig onderzoek dat wordt uitgevoerd in de masterverhandeling zijn eveneens welkom.
Een selectie van onderwerpen (mogelijke 'target articles' tussen haakjes):

- Linguïstische relativiteit: 'Thinking for speaking' (Slobin 2003, Levinson 2003a)
- Linguïstische relativiteit: gender (Boroditsky 2003, Mickan et al. 2014, Samuel et al. 2019)
- Linguïstische relativiteit: ruimte (Levinson 2003b, Majid et al. 2004)
- Linguïstische relativiteit: tijd (Gerwien & Stutterheim 2022)
- Linguïstische relativiteit: metaforen (Thibodeau & Boroditsky 2011, 2013, 2015, 2017)
- Linguïstische relativiteit: kleurenwoordenschat (Kay & Regier 2006, Regier & Kay 2009, Jameson & Webster 2019)
- Linguïstische relativiteit: tweedetaalverwerving (Pavlenko 2016, Stutterheim et al. 2021)
- Iconiciteit in taal: typologie (Dingemanse et al. 2015, 2020, Motamedi et al. 2019)
- Iconiciteit in taal: frequentie en cognitie (Haspelmath 2009)
- Taaluniversalia, taalverscheidenheid en cognitie (Evans & Levinson 2009)
- Taalverwerving en meertaligheid: ‘heritage languages’ (Benmamoun et al. 2013, Montrul & Polinsky, eds. 2021)

- Taal en linguïstische antropologie (Kroskrity 2021, 2022)
- LLM's, GenAI, betekenis en taalbegrip (Durt 2025)

Begincompetenties

De studenten zijn vertrouwd met begrippen uit de algemene taalwetenschap (zie het opleidingsonderdeel Algemene taalwetenschap: Theorieën en methodes in de Bachelor). Verdere specifieke voorkennis is niet vereist.

Eindcompetenties

1 Studenten wenden gespecialiseerde taalwetenschappelijke kennis aan om complexe taalwetenschappelijke ideeën en theorieën kritisch te analyseren, te evalueren en te synthetiseren (UGent Competentiemodel: 1.1)
2 Studenten hebben een uitstekend inzicht in de interdisciplinaire relaties tussen de taalwetenschap en andere wetenschappelijke disciplines vanuit het perspectief van de Algemene taalwetenschap (1.2)
3 Studenten hebben een uitstekend inzicht in de historische en conceptuele verbanden tussen teksten van verschillende taalwetenschappers en taaltheoretici in het domein van de moderne taalkunde en aan de taalkunde verwante disciplines (1.4)
4 Studenten beargumenteren en verklaren de relatieve verdiensten en beperkingen van verschillende empirische en theoretische invalshoeken in de taalkunde (1.5, 3.1, 3.2, 3.3)
5 Studenten presenteren een eigen analyse, synthese en evaluatie van taalwetenschappelijke vraagstukken mondeling en schriftelijk, conform wetenschappelijke regels en normen (4.1, 4.2)
6 Studenten debatteren constructief over complexe taalwetenschappelijke vraagstukken (4.1, 4.2).

Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Zelfstandig werk

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Referaat (individueel of in paar), opstellen van een Powerpoint en een handout, gezamenlijke lectuur van teksten, discussie in de klas; de lessen en presentaties vinden plaats on campus.
Voor dit vak worden geen lesopnames voorzien (werkvorm: interactief onderwijs).
Dit opleidingsonderdeel gaat uit van verantwoord gebruik van generatieve artificiële intelligentie (GenAI). Tijdens de lessenreeks wordt toegelicht wat hieronder verstaan wordt.

Studiemateriaal

Type: Reader

Naam: Artikelen Taal en cognitie
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Taal : Engels
Aantal pagina's : 200
Beschikbaar op Ufora : Ja
Online beschikbaar : Ja
Beschikbaar in de bibliotheek : Nee
Beschikbaar via studentenvereniging : Nee

Referenties

Benmamoun, E., S. Montrul & M. Polinsky (2013). Heritage languages and their speakers: Opportunities and challenges for linguistics. Theoretical Linguistics 39, 129-181.
Blommaert, Jan (2006). Applied ethnopoetics. Narrative Inquiry 16(1), 181–190.
Boroditsky, L, L. A. Schmidt & W. Phillips (2003). Sex, syntax, and semantics. In: Dedre Gentner & Susan Goldin-Meadow (eds.), Language in mind: Advances in the

study of language and thought, 61–79. Cambridge, MA: MIT Press.
Dingemanse, M., D. E. Blasi, G. Lupyan, M. H. Christiansen & P. Monaghan (2015). Arbitrariness, iconicity, and systematicity in language. Trends in Cognitive Sciences 19, 603-615.
Dingemanse, M., M. Perlman & P. Perniss (2020). Construals of iconicity: experimental approaches to form–meaning resemblances in language Language and Cognition 12(1), 1-14.
Evans, N. & S. Levinson. (2009). The myth of language universals: Language diversity and its importance for cognitive science. Behavioral and Brain Sciences 32, 429-448.
Gerwien, J. & C. von Stutterheim (2022). Conceptual Blending Across Ontological Domains—References to Time and Space in Motion Events by Tunisian Arabic Speakers of L2 German. Frontiers in Communication: Language Science 7. https://doi.org/10.3389/fcomm.2022.856805
Haspelmath, M. (2009). Frequency vs. iconicity in explaining grammatical asymmetries. Cognitive Linguistics 19, 1-33.
Haspelmath, M. (2010). Comparative concepts and descriptive categories in crosslinguistic studies. Language 86, 663-687.
Jameson, K. & M. Webster (2019). Color and culture: Innovations and insights since Basic Color Terms - Their Universality and Evolution. Color Research and Application 44, 1034-1041.
Kay P. & T. Regier (2006). Language, thought and color: recent developments. Trends in Cognitive Sciences 10, 51-54.
Kroskrity, P. (2021). Covert Linguistic Racisms and the (Re-)Production of White Supremacy. Journal of Linguistic Anthropology 31(2), 180-193.
Kroskrity, P. (2022). Language Ideologies and Social Identities. In Svenja Völkel & Nico Nassenstein (eds.), Approaches to Language and Culture, 101-125. Berlin: Mouton de Gruyter.
Levinson, S. C. (2003a). Language and mind; let's get the issues straight. In D. Gentner & S. Goldin-Meadow (Eds.), Language in Mind: Advances in the study of language and thought, 25-44. Cambridge, MA: MIT Press.
Levinson, S. C. (2003b). Space in language and cognition: explorations in cognitive diversity. Cambridge: Cambridge University Press.
Majid, A., M. Bowerman, S. Kita, D. B. M. Haun & S. C. Levinson (2004). Can language restructure cognition? The case for space. Trends in Cognitive Sciences 8, 108–114.
Mickan, A., M. Schiefke & A. Stefanowitsch (2014). Key is a llave is a Schlüssel: A failure to replicate an experiment from Boroditsky et al. 2003. Yearbook of the German Cognitive Linguistics Association 2:1, 39–50.
Montamedi, Y. et al. (2019). The iconicity toolbox: empirical approaches to measuring iconicity. Language and Cognition 11, 188-207.
Montrul, S. & M. Polinsky (eds.) (2021). The Cambridge handbook of heritage languages and linguistics. Cambridge: Cambridge University Press.
Musolff, A. (2022) “World-beating” Pandemic Responses: Ironical, Sarcastic, and Satirical Use of War and Competition Metaphors in the Context of COVID-19 Pandemic. Metaphor and Symbol 37(2), 76-87.
Pavlenko, A. (2016). Whorf’s lost argument: multilingual awareness. Language Learning. A journal of research in language studies 66, 581-607.
Regier T. & P. Kay (2009). Language, thought, and color: Whorf was half right. Trends in Cognitive Sciences 13, 439-446.
Samuel, S., G. Cole & M. Eacott (2019). Grammatical gender and linguistic relativity: A systematic review. Psychonomic Bulletin & Review 26, 1767-1786.
Slobin, D. (1996). From “thought and language” to “thinking for speaking”. In J. Gumperz & S. Levinson (eds.), Rethinking Linguistic Relativity, 70-96. Cambridge: Cambridge University Press.
Slobin, D. I. (2003). Language and thought online: Cognitive consequences of linguistic relativity. In D. Gentner & S. Goldin-Meadow (Eds.), Language in mind: Advances in the investigation of language and thought, 157-191. Cambridge, MA: MIT Press.
Stutterheim, C. von, M. Lambert & J. Gerwien (2021). Limitations on the role of frequency in L2 acquisition. Language and Cognition. Language and Cognition 13, 291-321.
Thibodeau, P. & L. Boroditsky (2011). Metaphors we think with: The role of

metaphor in reasoning. PLoS ONE, 6(2), e16782.
Thibodeau, P. & L. Boroditsky (2013). Natural language metaphors covertly influence reasoning. PLoS ONE, 8(1), e52961.
Thibodeau, P. & L. Boroditsky (2015). Measuring effects of metaphor in a dynamic opinion landscape. PLoS ONE, 10(7): e0133939.
Thibodeau, P., R. Hendricks & L. Boroditsky (2017). How linguistic metaphor scaffolds reasoning. Trends in Cognitive Sciences 21, 852-863.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Dit opleidingsonderdeel is opgevat als een werk- en leesseminarie. De begeleiding van de studenten met het oog op de leerstof geschiedt zowel tijdens de contacturen als daarbuiten (spreekuren) en wordt verzorgd door een of meer wetenschappelijke medewerkers.

Evaluatiemomenten

niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is niet mogelijk

Toelichtingen bij de evaluatievormen

De beoordeling geschiedt op basis van het referaat (voordracht met Powerpoint) en de participatie in de discussies.

Eindscoreberekening

Referaat: 80%, discussie in de klas: 20%.

Faciliteiten voor werkstudenten

Faciliteiten:
1 Aanwezigheid is verplicht
2 Mogelijkheid tot feedback via email

Voor meer informatie omtrent flexibel studeren: http://www.flw.ugent.be/flexibelstuderen